

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Delbetänkande av utredningen om sammanhållen information inom vård och omsorg, SOU 2021:4

(Dnr S2021/00850)

Kammarrätten har, utifrån de aspekter som domstolen har att beakta,
följande synpunkter på utredningens förslag.

Förslag till lag m.m.

*Lag om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation och
kvalitetsuppföljning*

1 kap. 1 §

I den föreslagna lagen finns inga definitioner av begreppen ”äldre” eller ”person med funktionsnedsättning”. I utredningen beskrivs svårigheterna med att i lagstiftning definiera dessa begrepp och det anges att det bör vara upp till varje region respektive kommun att avgöra när någon är äldre respektive har en funktionsnedsättning genom interna riktlinjer (jfr bl.a. 16.1.2). Kammarrätten saknar dock en närmare konsekvensanalys av problem som potentiellt kan uppstå ur ett likabehandlingsperspektiv om t.ex. flera kommuner och regioner inom samma system med sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation har olika definitioner av de angivna begreppen.

Detsamma gäller analys avseende att vård- och omsorgsgivarna äger den aktuella frågan för det fall en begränsad sekretessbrytande bestämmelse enligt utredningens förslag införs i 26 kap. 9 c § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL.

2 kap. 7 § 2 st.

Det kan med fördel förtydligas att den angivna situationen då samtycke inte krävs endast blir aktuell när omsorgsmottagaren är ett barn genom att i lydelsen ”och om omsorgsmottagaren är ett barn” exempelvis ta bort ordet ”om”.

2 kap. 12 § 2 st.

I bestämmelsen anges att även sådan behandling av personuppgifter som utförs när någon genom direktåtkomst eller annat elektroniskt utlämnande i ett enskilt fall *bereds* tillgång till personuppgifter hos annan vård- eller omsorgsgivare omfattas av personuppgiftsansvaret. Enligt utredningen (16.12) kan det handla om situationer då någon bereder sig tillgång till andras uppgifter för att t.ex. läsa dem. Den myndighet som på så sätt behandlar uppgifter blir då personuppgiftsansvarig. Det kan mot den bakgrunden diskuteras om lagtexten blir mer lättillgänglig om begreppet ”bereds tillgång” byts ut mot ”bereder sig tillgång”. En sådan formulering stämmer även väl överens med på vilket sätt framför allt direktåtkomst fungerar rent tekniskt.

Sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation

Rättssäkerhet

Utredningen föreslår att omsorgsgivare, under vissa förhållanden genom direktåtkomst ska ges tillgång till uppgifter om en enskild som finns i hälso- och sjukvårdens dokumentation. Ett behov som särskilt lyfts fram i detta avseende är bistånds- och LSS-handläggares behov av att få information om t.ex. diagnoser, egenvårdsbedömningar och ADL-bedömningar i en enskilds sjukvårdsjournaler (se 13.2.4). Aktuell dokumentation är tänkt att kunna användas som underlag exempelvis för biståndshandläggares beslut i ärenden om insatser (jfr 16.18.4).

Kammarrätten vill i detta sammanhang framhålla att en grundläggande princip vid förvaltningsförfarandet är att den enskilde som huvudregel tillför

det material som denne vill ska läggas till grund för en myndighets bedömning efter ansökan om insats. Den enskilde har som en följd av detta i dag stor kontroll över handläggningen och kan avstå från att tillföra en utredning uppgifter som inte överensstämmer med dennes uppfattning av sin situation.

Utredningens förslag innebär att socialtjänsten, förvisso efter den enskildes samtycke, kan bereda sig tillgång till en stor mängd uppgifter, upprättade i olika syften, som myndigheten typiskt sett annars inte hade fått ta del av. Kammarrätten saknar i utredningen reflektioner kring vad dessa omständigheter kan innebära för den enskildes rättssäkerhet. Detta särskilt vid beaktande av att de grupper som reglerna ska avse, trots föreslagna integritetsstärkande åtgärder, kan ha särskilt svårt att tillvarata sin rätt och skydda sin integritet.

Kvalitetsuppföljning (17.3)

Fullmäktigebeslut

Kammarrätten instämmer i utredningens förslag att det bara bör vara fullmäktige i den ansvariga regionen eller kommunen som får besluta om kvalitetsuppföljning vid beaktande av att det är fråga om beslut av särskild vikt. Kammarrätten instämmer i utredningens förslag att det är lämpligt att en hänvisning tas in till bestämmelsen om laglighetsprövning i 13 kap. kommunallagen (2017:725).

Konsekvenser (22)

Samhällsekonomisk kostnad

Enligt utredningen förväntas förslagen inte i sig medföra några ekonomiska konsekvenser. Det bör dock beaktas att förslaget kan medföra viss om än ringa samhällsekonomisk kostnad till följd av potentiellt ökad måltillströmning hos förvaltningsdomstolarna. Det torde i första hand vara fråga om överklagade tillsynsärenden och även mål om utlämnande av allmän handling vilka, trots att absolut sekretess ska gälla i vissa fall enligt

förslaget, kan komma att öka när handlingar görs tillgängliga hos flera olika vård- och omsorgsgivare (jfr bl.a. 12.3.3).

Yttrandet har beslutats av kammarrättspresidenten Ylva Johansson och tf. kammarrättsassessorn Veronica Stadigs Thuraphaeng (föredragande).

Ylva Johansson

Veronica Stadigs Thuraphaeng